

КОНЦЕПТ

Хакатон за отворени податоци (30 ноември – 3 декември 2021)

Основна цел на Хакатонот

Хакатонот за отворени податоци е 4-дневен предизвик на кој учесниците треба да создадат креативно решение што ќе овозможи промовирање на концептот за отворени податоци. Основната цел на Хакатонот е доближување на отворените податоци до сите граѓани и нивно прикажување на едноставен и иновативен начин.

Краен продукт на Хакатонот, треба да биде креативно решение за: визуелизација на податоци од бази, поврзување на две или повеќе бази податоци или олеснување на процесот на полнење и ажурирање на јавно достапни бази на податоци објавени од страна на една или повеќе јавни институции. Тимовите може да изберат да изработуваат само еден од бараните концепти или да изготват интегрално решение кое ќе опфати два или три елементи. Врз база на поставените критериуми, ќе се избере само едно од предложените решенија кое ќе биде највисоко рангирано.

1. Кој може да се пријави?

Право на учество имаат тимови составени од студенти или стартап компании од областа на ИТ. Неопходно е членовите на секој тим да имаат знаења од програмирање, дизајн, економија, маркетинг и слично.

Победникот на Хакатонот ќе добие финансиска поддршка во вредност од **3.000 долари, наменети за комплетирање на демо верзијата во функционална апликација.**

Достапните бази на податоци и регистри се во различни форми и имаат различен начин на објавување. Организаторот на Хакатонот нема обврска да ги достави базите во форма соодветна за обработка. Тимовите самостојно треба да ги обработат податоците доколку тие не се во соодветната форма. Концептот кој ќе се развива за време на Хакатонот не мора да ги содржи релевантните податоци, односно истиот може да се базира на слично распоредени податоци кои ќе соодветствуваат со структурата на базата. Во случај победничкиот концепт да биде базиран на база која не е соодветна за обработка, истата дополнително ќе биде обезбедена од страна на релевантната институција, со цел успешна реализација на победничкиот концепт.

1. Правила на Хакатонот

- На Хакатонот учествуваат максимум 10 тима;
- Еден тим може да биде составен од најмалку тројца членови, а најмногу осум;
- Едно претпријатие (стартап компанија) може да пријави само еден тим;
- Тимовите работат по сопствен избор виртуелно или со физичко присуство во просториите на стартапот или други простории;
- Тимовите во текот на Хакатонот ќе добијат совети и поддршка од менторите и организаторите;
- Средбите со менторите на Хакатонот ќе се договорот и реализираат преку онлајн алатки;
- Термините за менторирање се дефинираат од страна на менторите, а учесниците избираат термин или термини во согласност со нивниот распоред и преференции;
- Работењето на кодот пред настанот со единствена цел користење на кодот за време на настанот е спротивно на правилата и не е дозволено;
- Тимовите мора да престанат со кодирање штом се означи крај на Хакатонот (3-ти декември во 11:00 часот) и презентацијата на демо производот заедно со линк до него се испраќа на е-маил адресата hakaton@metamorphosis.org.mk;
- Демо-производот мора да биде изработен за времетраење на Хакатонот;
- Демо-производот треба да биде изработен на македонски јазик.

2. Регистрација на учесници

Регистрацијата на учесници се одвива преку пополнување на [следниот формулар](#). Сите членови на еден тим треба поединечно да се пријават.

3. Концепт за поврзување, презентација или визуелизација на бази на податоци објавени од страна на јавни институции

Што бараме?

Потребно е да се развие веб/мобилна апликација која ќе овозможи визуелизација, интерактивно прикажување и/или олеснување/дигитализирање на процесите пополнување и ажурирање на податоци од бази кои се објавуваат од страна на органите на државна управа. Дозволено е спојување, комбинирање и поврзување на два или повеќе сродни податочни множества.

Потребно е да се развие веб/мобилна апликација која ќе овозможи континуирано прикажување на бази на податоци кои редовно се објавуваат од страна на органите на државна управа. Во последните 4 години Владата објави бројни алатки и бази на податоци кои ѝ беа ставени на располагање на јавноста. Во моментот постојат бројни можности за искористување на податоците и креирање нови бази или производи кои ќе бидат во функција на подобро искористување на јавно достапните податоци. Истовремено, голем дел од базите се објавуваат како сирови податоци, а јавноста не гледа дополнителна вредност од нивното објавување. Основната цел на апликацијата треба да биде прикажување на податоци кои денес

се објавуваат табеларно и без дополнителни информации. Истовремено, постојат податоци кои се сродни и со нивно комбинирање можат да дадат дополнителни информации кои ќе бидат од полза и во интерес на граѓаните.

Тимовите имаат слобода да изберат и комбинираат податочни множества од понудените подолу или да обработуваат податоци по нивен избор. Вклучување на гејмификација или интеракција при прикажувањето на податоците, ќе се смета за предност при изборот на најдобро решение.

Дополнително, тимовите кои ќе овозможат и понудат иновативно решение за поедноставно (кое ќе ја олесни или дигитализира досегашната пракса) полнење, прибирање и обработка на податоците, ќе имаат предност при изборот на најдобро решение. Затоа, решението треба истовремено да има разбирлив дизајн и едноставен back end. пр. *Корисникот треба да има можност на едноставен начин да пристапи со податоците, да може да прави различни пребарувања, споредби или пресметки, а институцијата треба да има можност на едноставен или автоматизиран начин ги внесува и ажурира податоците во табеларен формат, а системот истите самостојно да ги вчитува, обработува и прикажува.*

Конечно, концептите кои ќе покажат потенцијал за комерцијализација или искористување на јавно достапните податоци за решавање на одреден проблем или задоволување на потреба на пазарот, ќе имаат предност при изборот на најдобро решение.

Доколку тимот кој учествува на Хакатонот поседува приватна база на податоци која сака да ја комбинира со податочните сетови од јавен карактер, ќе се смета за предност при изборот на најдоброто решение.

4. Критериуми за евалуација

Секој демо проект за време на онлајн Pitching/Презентацијата на демо решенијата за апликацијата пред Комисија за избор на победничко решение се оценува поединечно од страна на секој член од Комисијата, врз база на следниве критериуми за евалуација:

a. Иновативност на идејата/решението - 10%

Со овој критериум се оценува степенот на оригиналност на идејата. Потребно е идејата да биде различна од тоа што во моментот постои или да понуди нешто ново кое воопшто не постои во Северна Македонија. За иновација се смета и драстично подобрување на решение кое во моментот постои, но има недостатоци.

b. Усогласеност со целите на Хакатонот - 20%

Со овој критериум се оценува нивото на исполнетост на критериумите на Хакатонот. Потребно е идејата да ги следи насоките за промовирање, доближување и поедноставување на процесите и механизмите за отворени податоци.

c. Степен на интегрираност - 15%

Со овој критериум се оценуваат техничките карактеристики на концептот, односно колку е едноставен за работа, дали има решение за начинот на постојано ажурирање, дали има јасно дефиниран извор на податоци и можности за поврзување со постоечките бази на податоци. Доколку податоците се во формат кој е несоодветен за обработка, тогаш концептот треба да понуди начин како во континуитет да се обезбедуваат соодветните податоци во соодветен формат.

d. Изводливост на идејно решение - 20%

Со овој критериум се оценува нивото на остварливост на понуденото решение. Тимовите кои имаат јасна идеја како би го реализирале концептот треба да имаат предност при оценување на овој критериум.

e. Презентација - 20%

Со овој критериум се оценува квалитетот на презентацијата, почитување на времето за презентација, подготвеност на тимот, нивна координација и јасно одговарање на прашањата поставени од членовите на жирито.

f. Капацитет на тим - 15%

Со овој критериум се оценува подготвеност на тимот да го спроведе концептот по завршување на Хакатонот. Потребно е тимот да е составен од членови со различни вештини и професионални позадини кои се комплементарни и клучни за успешно реализирање на идејата.

Вкупен број на поени: 100

Скала на оценка: од 1 до 5 (каде 1 е најниска, а 5 е највисока оценка)

Победник на Хакатонот е тимот/демо решението кое добило/освоило најголем број на поени. Во случај на изедначен број на поени помеѓу два или повеќе тимови, пресуден е гласот на носителите на проектот.

5. Прашања и одговори

Вашите прашања во врска со хакатонот може да ги испратите на hakaton@metamorphosis.org.mk; најдоцна до 20-ти ноември, 2021 година.

6. Предлог примери, регистри и бази

Примери на портали од други држави:

- a. World Health Organization (WHO) - Global Health Observatory data
https://www.who.int/gho/maternal_health/reproductive_health/adolescent_fertility/en/
- b. Влада на Сингапур – демографски податоци
https://data.gov.sg/dataset/resident-population-by-ethnicity-gender-and-age-group?resource_id=f9dbfc75-a2dc-42af-9f50-425e4107ae84
- c. Transparency International
<https://www.transparency.org/gcb2013/country?country=afghanistan>
- d. Грузија - <https://budgetmonitor.ge/en>
- e. 40 open data projects - <https://carto.com/blog/forty-brilliant-open-data-projects-preparing-smart-cities-2018/>

Предлог регистри:

- www.data.gov.mk/organization/mnhnctepctbo-3a-обpa3обahne-n-hayka - регистар на сите основни училишта на територија на РСМ. Овој регистар може да се комбинира со други регистри достапни за јавноста.

- *Финансии*

* www.finance.gov.mk/mk/igri - не постои регистар на издадени лиценци за игра на среќа, но по објавените издадени лиценци, лесно може да се направи регистар кој би можел да биде прикажан во комбинација со други регистри.

* <http://nbstat.nbrm.mk/pxweb/mk/> - база на НБРСМ која ги содржи сите податоци кои ги продуцира Народната банка, но и податоците кои не се податоци на Банката, но се поврзани со монетарната политика.

- *Здравство*

* www.data.gov.mk/organization/3dpabctbo - регистри на порталот за отворени податоци

* http://zdravstvo.gov.mk/sekundarna_i_tercierna/ - регистри за здравствени установи во РСМ

* <https://lekovi.zdravstvo.gov.mk/> - регистри поврзани со лекови, аптеки и медицински помагала

- *Животна средина*

* http://www.moepp.gov.mk/?page_id=2699 – регистри кои ги води Министерството

* <http://data.gov.mk/organization/mxctttt> - дополнителни регистри, објавени на порталот за отворени податоци

- *Земјоделство, шумарство и водостопанство*

* <http://data.gov.mk/organization/mnhnctepctbo-3a-3emjodejctbo> – регистри објавени на порталот за отворени податоци

* <http://www.mzsv.gov.mk/> - дополнителни регистри објавени на страната на Министерството (треба да се отиде во Активни регистри во МЗШВ)

- *Економија*

* <http://data.gov.mk/organization/ekohomnja> – регистри на порталот за отворени податоци

<http://www.economy.gov.mk/docs/registri> – регистри објавени на страната на Министерството

Предлог бази:

- www.open.finance.gov.mk – База во која може да се видат сите трансакции кои се направени и поминати низ Трезорот на Министерството за финансии. Базата самостојносе ажурира на 2 недели и содржи сурови податоци кои можат да бидат обработувани за истражувачки цели.
- www.finance.gov.mk/mk/node/575 - Податочни сетови поврзани со Буџетот на РСМ. Дел од податоците се во XML формат што овозможува нивна понатамошна обработка. Податоците од Буџетот се сумирани на www.budget.finance.gov.mk, веб апликација за Граѓански буџет. Податоците за Буџетот се корисни при анализирање на јавни политикии средства кои се предвидени за нивно реализирање во тековната и минатите години.
- www.finance.gov.mk/mk/node/898 – Податочни сетови поврзани со извршување на Буџетите на централната и локалната власт. Овие податоци може да се користат за вкрстување со бази на други институции и единици на локална самоуправа.
- www.e-nabavki.gov.mk/PublicAccess/Home.aspx#/home – Веб апликација која дава целосен преглед на минати, сегашни и идни јавни набавки во сите државни институции. Базата нема отворени податоци и сите истражувања треба да се прават самостојно или по пат на обезбедување на пристап до информации од јавен карактер.
- www.opendata.mk/Home/Tekstualni?Category=2 – Портал кој ги обработува податоците поврзани со јавните набавки (надворешна база).
- www.air.moepp.gov.mk – База на податоци за мерни станици за квалитет на воздух поставени од Министерството за животна средина и просторно планирање.
- www.data.gov.mk/organization/mbp - data.gov.mk е портал кој ги содржи сите отворени податоци на државните институции, но најпрецизно е да се пребарува по организации. Овој линк е наменет за податоците на МВР. Најчесто податочните сетови се агрегирани и се поврзани со јавна безбедност и безбедност во сообраќајот.

Предлог бази на податоци од граѓански сектор:

- www.opendata.mk – Базата на Центар за граѓански комуникации располага со многу податоци поврзани со јавни финансии. Најголем дел од податоците се обработени од страна на Центарот.
- www.mojvozduh.eu – Базата Мој воздух се состои од податоци поврзани со квалитетот на воздухот. Во рамки на апликацијата постојат и бази на податоци (<https://github.com/jovanovski/MojVozduhExports>) кои лесно се обработливи, а имаат и визуелизација на дел од податоците (<https://mojvozduh.eu/projects/crowdsour>